

Pirkanmaan Lintutieteellinen Yhdistys ry

Jukka T. Helin (Puh. joht)
PL 482
33101 Tampere
sähköposti: pily@pily.fi tai (jukka.helin@kotiposti.net)
puh. 050-356 3231

Valitus päätöksestä
Nro 2016-3-350-00026-6

22.4.2016

Hämeenlinna hallinto-oikeus,

Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valitus

Pirkanmaan Lintutieteellinen Yhdistys ry hakee muutosta Suomen Riistakeskuksen päätökseen nro:2016-3-350-00026-6, joka myöntää metsästyslain 41 b §:n mukaisen poikkeusluvan Kangasalan erämiehet ry:lle rauhoittamattomien lintujen rauhoitusaikana tapahtuvaan hävittämiseen. Suomen Riistakeskus on tehnyt poikkeuslupapäätöksen metsästyslain (615/1993) 41 b §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella a) kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi (varis, harakka ja harmaalokki) b) viljelmille, kotieläimille, metsille ja vesistöille koituvan vakavan vahingon estämiseksi (varis ja harakka) c) kasviston ja eläimistön suojelemiseksi (varis, harakka ja harmaalokki). Lupaa haetaan kolmelle toisistaan erillään olevalle kohteelle: 1) Tarastenjärven kaatopaikan läheisyyteen Kangasalla, 2) Säkölänjärven läheisyyteen Kangasalla ja 3) Kangasalan Kesoon.

Valittaja katsoo, että lupa varisten ja harmaalokkien hävittämiseen on kokonaan peruutettava, koska päätös perustuu osin virheellisiin tietoihin linnuista ja niiden aiheuttamista riskeistä, joten päteviä perusteita luvalla ei löydy ts. lupaehdot eivät täyty. Muita tyydyttäviä keinoja löytyy.

Toissijaisesti valittaja esittää, että 1) harmaalokkien ampumislupa peruutetaan kokonaan, koska sille ei ole esitetty mitään kestävä perustetta. 2) Mahdollisten kohtuuttomien paalivahinkojen estämiseksi tulee käyttää muovien lisäkerroksia tai muita suojauksia ja korkeintaan ääritapauksissa ampua variksia Keson paalivarastojen läheltä (merkityt ampumisalueet) ja tällöin ampuminen on rajoitettava ensimmäisten paalausten jälkeiseen aikaan kesä ja heinäkuussa ja paikalliseen kantaan eli max 20 lintuun poikkeuslupa-aikana. Lupa tulisi antaa vain vuodeksi, jotta harkinta voidaan suorittaa uudelleen kun jätteenpolton vaikutukset näkyvät linnustossa. Koska hakijat perustelevat ammuntaa tautiriskeillä, niin raadot on välittömästi haudattava eikä niitä saa käyttää esim. kenneltoiminnassa. 3) Säkölänjärven läheisyydessä ei ammuntaan pidä antaa lupaa, sillä se häiritsee arvokkaan lintujärven linnustoa. 4) Tarastenjärven jäteaseman viereen ei lupaa pidä myöntää, koska sillä ei ole vaikutusta esitettyihin syihin eikä etäällä sijaitseville tiloille. Jos jäteaseman lintumääriä pitäisi vähentää, niin se pitäisi suorittaa jäteasemalla eikä aidan takaa. Jäteasemalla ei ole zoonooseja ollut, vaan henkilökunnan poissaolot ovat vähäisiä (Satu Kuutti 12.4.2016).

Jos tämä suppea kriisilupa myönnetään, niin tulee kieltää myös poikkeuslupa ääntä synnyttävän laitteen käyttämiseksi. Tältä osin viittaamme kommenttiin, jossa Suomen riistakeskuksen julkisten

hallintotehtävien päällikkö Sauli Härkönen, joka on po. päätöksen allekirjoittaja, toteaa kielletyiksi muuttuvien äänihoukuttimien käytöstä: "Kaatopaikoilta pyritään karkottamaan lintuja, ei houkuttelemaan niitä sinne". (ks Liite1, kohdat 1.6. ja 6)

Mikäli lintujen poikkeuslupa-ampumisia myönnetään tautiperustein, niin esitämme myös, että silloin ja yleisestikin, että tautiriskisyin tapettujen lintujen raatoja ei saa käyttää kenneltoimintaan, koska silloin taudit voivat levitä. Parempi tapa olisi velvoite laittaa kaikki ammutut raadot paalien lähelle esim. heinäseipäitten päähän, varoittamaan lintuja tulemasta lähelle.

Yleisiä perusteluja vaatimuksille:

Poikkeuslupa on myönnetty lintujen muuttoajalle

Poikkeuslupia ei tule myöntää ajalle, jolloin kyseisen lajin muutto on vielä kesken, koska lupa kohdistuu tällöin läpimuuttaviin yksilöihin, jotka eivät aiheuta kohteella haittaa (KHO:n päätös 3909/1/05). Tarastenjärvellä tehtyjen laajojen lukurengastutkimusten ja populaatioanalyysien mukaan harmaa- ja selkälökkien kevätmuutto jatkuu kesäkuulle (Kuvaliite 1 / Juvaste & Koskinen 2016/). Variksen päämuutto Tampereen seudulla on maaliskuun lopussa ja muutto jatkuu huhtikuun loppuun.

Kyseisten lajien muuton ajoittumista Suomessa on tutkittu myös Hangon lintuaseman pitkäaikaisseurantoihin perustuen (Lehikoinen, A. & Vähätalo, A., 2000). Tutkimuksen mukaan harmaalokin päämuutto (50 % yksilöistä saapunut) oli jaksolla 1979-1999 keskimäärin 12.4., variksen 9.4. Muutto oli yhä kesken (95% yksilöistä saapunut) harmaalokilla 1.5. ja variksella 30.4. Nuorempien lokki-ikäluokkien muutto jatkuu vielä kesäkuulle. Tampereella po. lintujen kevätmuutto jatkuu muutamia päiviä ja jopa viikon myöhäisemmäksi kuin Hangon lintuasemalla. Valittaja katsoo näiden aineistojen kiistatta osoittavan, että poikkeusluvut on myönnetty alkamaan ajankohtina, jolloin variksen muutto on vasta alkanut ja harmaalokin muutto on kesken.

Varisten ja harmaalokkien määrät jätekeskuksessa vähenevät muutenkin

Jätekeskuksissa käyvien varisten ja harmaalokkien määrä seuraa tarjolla olevan ravinnon määrää ja ravintomäärät ovat vähenemässä jätteenkäsittelyn muuttuessa kohti tavoitteen mukaista tilannetta, jolloin ravintoa ei olisi enää jätekeskuksissa tarjolla ja jos olisikin, lintujen pääsy jätteelle olisi suojalla estetty. Useilla jäteasemilla tämä on jo pudottanut lintumäärät alle 1/10-osaan. Tampereelakin muutos alkoi syksyllä Tammervoiman käynnistyttyä. Täten valittaja katsoo, että riittävää perustetta luvassa mainitun varis- ja harmaalokkimäärän hävittämiseen direktiivin hengen vastaisesti ko. lintujen pesimäaika ei ole, kun rauhoittamattomia lintuja muihin aikoihin vuodesta voidaan vapaasti tappaa.

Direktiivin lähtökohtana on **luonnonvaraisten lintulajien suojelu erityisesti niiden pesimäaika-**na, ei niiden aiheuttamien vahinkojen torjunta. Poikkeukset tästä säännöstä on tarkoitettu vakavan tai vastaavan vahingon estämiseksi.

Tautiriski

Tautiriskissä kyse on ensisijaisesti elinkeinon harjoittamiseen kohdistuvasta mahdollisesta taloudellisesta riskistä. Komission ohjeasiakirjan mukaan:

”Kyseessä olevan vahingon on oltava vakava. Tältä osin Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että ”tämän direktiivin säännöksen tavoitteena ei ole ehkäistä vähäisten vahinkojen uhkaa”. On kiinnitettävä huomiota kahteen seikkaan: vahinkojen todennäköisyyteen ja niiden laajuuteen. Pelkkä vahinkojen mahdollisuus ei riitä. Jos vahinkoja ei ole vielä nähtävissä, on voitava osoittaa aiempien kokemusten pohjalta, että niiden todennäköisyys on suuri. Lisäksi kyseessä on oltava vakava taloudellisiin etuihin kohdistuva vahinko, mikä osoittaa, ettei artikla kata tavanomaisia häiriöitä tai tavallisia liiketoimintaan liittyviä riskejä.”

Riistakeskus ei ole voinut osoittaa, että tautien leviäminen on todennäköistä ja että ne olisivat laajalajaisia. Tautien leviäminen on toki mahdollista, mutta kuten ohjeasiakirjassa todetaan, pelkkä mahdollisuus ei riitä perusteeksi.

Rauhoittamattomat luonnonvaraiset linnut eivät muodosta mitään erityistä tautiriskiä verrattuna muihin lintuihin. Todennäköisempää on tautien leviäminen ihmisen tai rehutoimitusten kautta. Luonnonvaraisten lintujen runsas esiintyminen sellaisenaan ei voi olla hyväksyttävä lupaperuste, jos näyttöä niiden aiheuttamista vahingoista esimerkiksi kotieläintiloilla ei ole.

Kansanterveydelliset syyt eivät siis yleisesti ottaen anna aihetta lintujen pesimäaikaiseen pyyntiin, koska näyttöä lintujen aiheuttamista terveydellisistä haitoista ei ole. Koska tautiriskeistä on monenlaisia näkemyksiä olemme pyytäneet lisäselvityksiä terveystieteellisen lausuntoon ja lisäksi pyytäneet lausuntoa asiasta Eviralta (liite 3).

Riistalinnuille aiheutuvat vahingot

Riistalintujen väheneminen johtuu useimmiten muista tekijöistä kuin pesäpredaatiosta, yleensä elinympäristön muutoksista kuten vesistöjen umpeenkasvusta tai maa- ja metsätalousohjeiden yksipuolistumisesta. Tällöin lintukantoihin on myös tehokkainta vaikuttaa elinympäristön hoidolla, millä saavutetaan pysyvämpiä tuloksia kuin pesärosvojen poistolla (Evans 2004).

On kyseenalaista, voidaanko ”pesärosvojen” poistolla vaikuttaa muiden lajien kantoihin edes paikallisesti. Esimerkiksi varislintujen poiston ei ole todettu merkittävästi vaikuttaneen kosteikkolintujen (Clark ym. 1995) tai kanalintujen (Parker 1984) pesimätulokseen. Niissä kokeissa, joissa petojen poistolla on tulkittu olleen vaikutusta, on tavallisesti poistettu lintujen lisäksi myös nisäkäspetoja (esim. Tapper ym. 1996), jolloin yksittäisen lajin poiston merkitystä ei voi arvioida. Ylipäänsä ei ole näyttöä siitä, että petojen poistolla voitaisiin saavuttaa pysyviä vaikutuksia hyvin eristyneitä alueita, kuten meren ulkoluotoja, lukuun ottamatta. Yhteenveto poistotutkimuksista on esitetty liitteessä 8.

Paali ja rehuvahingot

Maanviljelyyn liittyy myös normaaleja hävikkejä. Varislinnut voivat rikkoa paaleja, mutta kaikki hävikki ei johdu linnuista, vaan paalihävikkiä tulee myös jyrksijöistä ja käsittelyvirheistä. Lintujen osalta on keskusteluissa ja alustavissa tutkimuksissa pahimpana ongelmana pidetty naakkoja. Ha-

kemuksessa ja selvityksissä kaikki vahingot on kohdistettu variksiin ja harakoihin.. Paalivahinkoja lienee yliarvioitu, sillä aina ei koko paali tuhoudu ja niiden markkinahinnat ovat 20 - 30 €, ei 50€ per paali (<http://www.ilmoitusopas.fi/maatalous/rehupaaleja.html>). Lisäksi naakkavahinkoihin voi hakea korvauksia ely-keskukselta. Vahinkoja vähentäviä tyydyttäviä vaihtoehtoisia keinojakin on, mm. muovikerrosten lisääminen, suojapeitteiden ja lankojen käyttö sekä suunnitelmallinen käyttöjärjestys ja sijoittelu ovat yleisesti käytettyjä keinoja. Tarvittaessa pieniä reikiä voi teipata.

Kun huomioidaan, että esitetyt vahingot ovat vuosivahinkoarvioita, niin todellinen poikkeuslupajan vahinko lienee alle 100 € per tila (ks liite 1), joten vahinkoja ei voida pitää vakavana.

Yhteenveto

Pirkanmaan Lintutieteellinen Yhdistys pitää tätä poikkeuslupaa rauhoittamattomien lintujen pesimäaikaiseksi tappamiseksi perusteettomana, ylimitoitettuna ja toimimattomana ratkaisuna esitettyihin ongelmiin.

Vaikuttaa siltä, että vaikka aiemmillaakaan tappamistoimilla ei ole ollut havaittavaa vaikutusta, niin juuri rauhoittamattomien lintujen poikkeuslupia anotaan vuosi vuodelta samanlaisina ja suuruisina ja kohtuuttoman suuret määrät rauhoittamattomia lintuja halutaan tappaa niiden pesintäaikana vain siksi, että niin on ennenkin tehty. Tappamisperusteet voivat olla muita kuin hakemuksissa esitetyt.

Korostamme vielä lopuksi, että direktiivin lähtökohtana on luonnonvaraisten lintulajien suojelu erityisesti niiden pesimäaikana, ei niiden aiheuttamien vahinkojen torjunta. Poikkeukset tästä säännöstä on tarkoitettu vakavan tai vastaavan vahingon estämiseksi.

Lisäksi asiantuntijana poikkeuslupaperusteita kanssamme on selvittänyt lokkitutkija Risto Juvaste, joka on noin 30 vuotta vuosittain kiertänyt Tarasteen jätekeskuksen vaikutusalueen järviä (mm. Mallasvesi, Roine, Längelmävesi, Pälkänevesi, Kukkia ja Näsi) mökiltään Mallasveden rannalta. Hän on tehnyt myös laajoja selvityksiä Tarastjärven ja Nokian Koukkujärven lokki- ja varislintupopulaatioista ja niiden muutoksista. (osa niistä liitteissä 5a ja 5b)

LIITTEET

Liite1 Lisäselvityksiä

Liite2 Tervlausuntokommentit

Liite3 Evira LAPY nippu 2016

Liite4 RKP päätös 00026

Liite5a Tara_Lokit 1999-2015

Liite5b Tara_varislinnut_2003-2015

Liite6a Juvaste LIS työrunko

Liite6b Juvaste LIS työliitteet

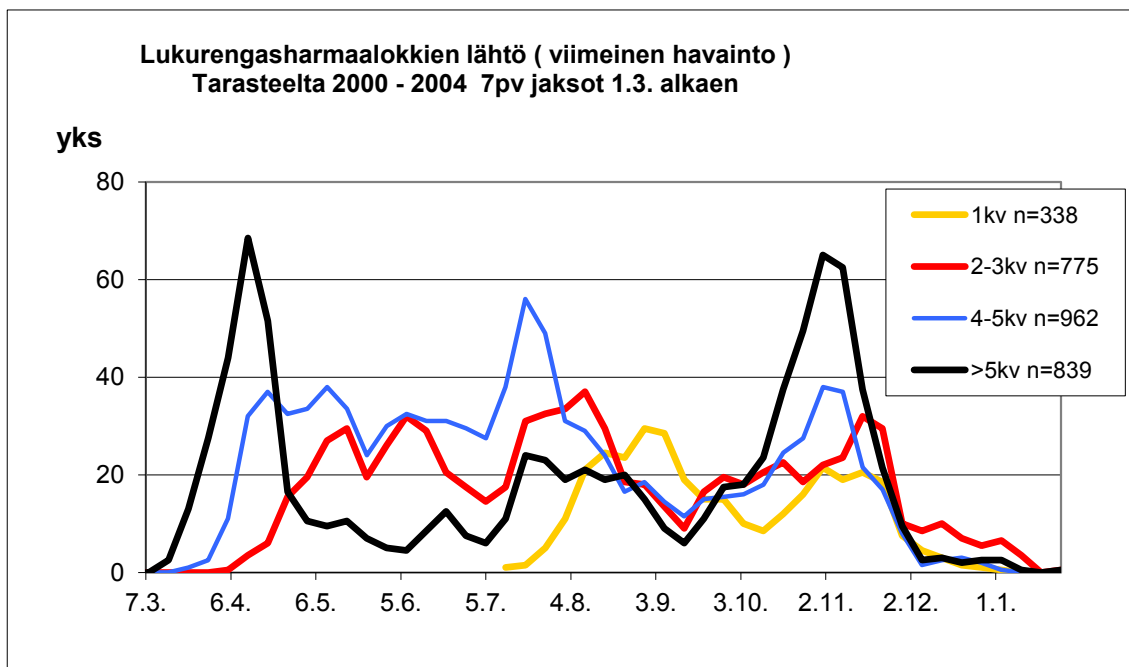
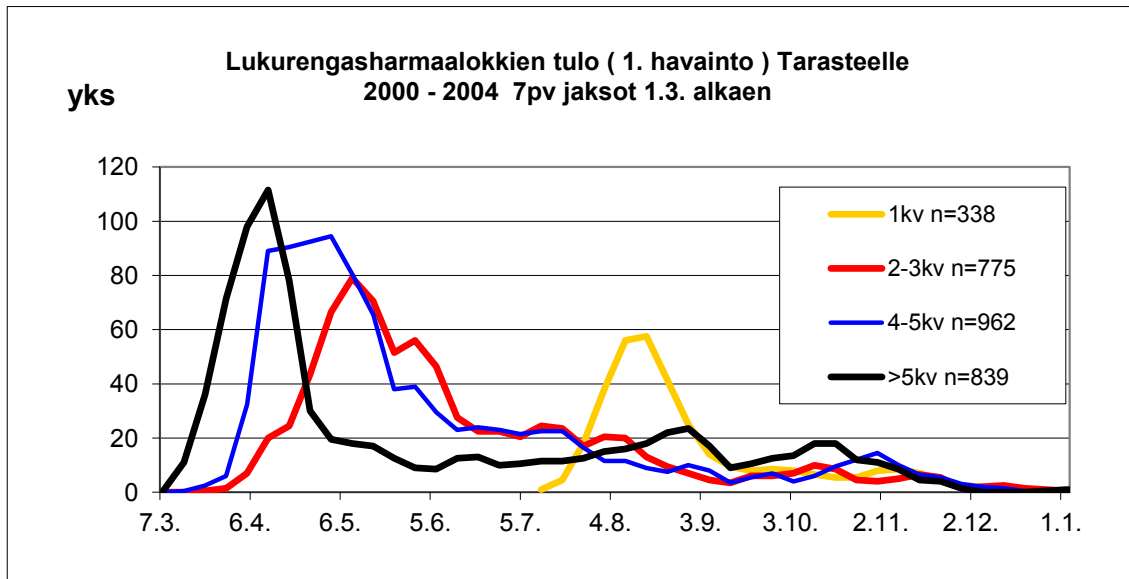
Liite7 HPAI

Liite8 poistotutkimuksia

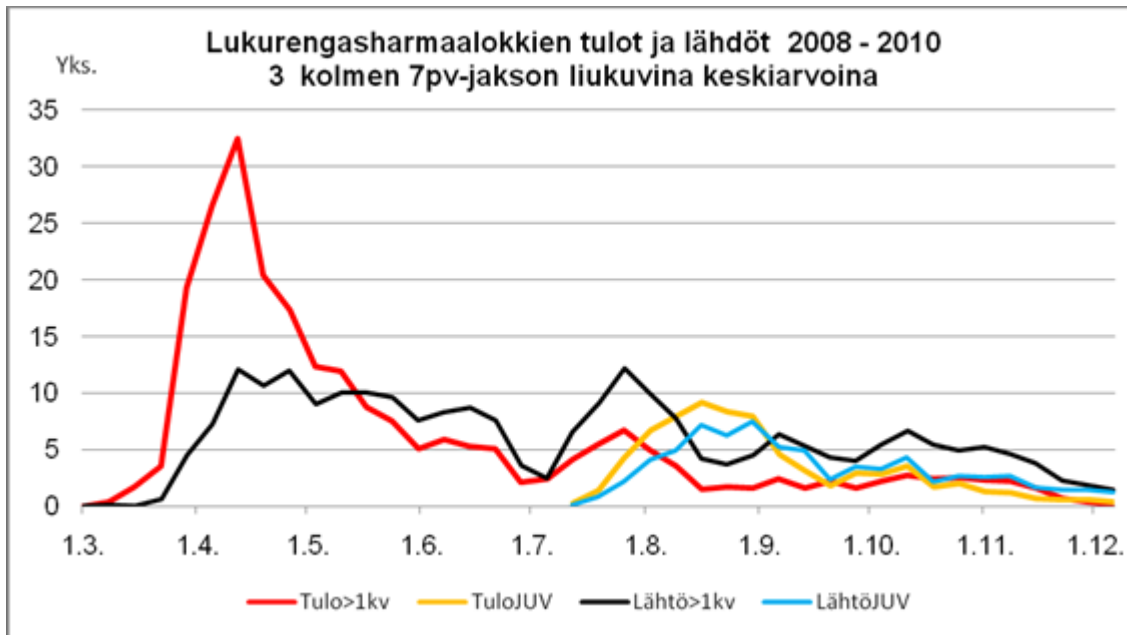
Liite9 Kangasalan Erämiehet ry kaikki

KUVALIITE

Harmaalokkien muutto Tampereen Tarastenjärven jätteenkäsittelyasemalla lukurenkain tehdyistä muuttotutkimuksista (Juvaste ja Koskinen 2016, kpl 6). Koko tutkimus (120s) on ladattavissa osoitteessa <http://www.juvaste.fi/risto/TARArapo2015v1Bpien.pdf>

Kuvat 6.13 ja 6.14 Lukurengastettujen harmaalokkien tulo (ens. havainto) ja lähtö (viim. havainto) Tarasteella ikäryhmittäin vuosina 2000 - 2004 (n = 2914); kahden 7pv-jakson liukuvat keskiarvot. Data: Rengastustoimiston tietokanta.

Kuva 6.15 Lukurengastettujen harmaalokkien tulo (ens. havainto) ja lähtö (viim. havainto) Tarasteella vuosina 2008 - 2010, yli 1kv ja 1kv ryhmät; kolmen 7pv-jakson liukuvat keskiarvot. Data: Rengastustoimiston tietokanta.